

Środa, 7 października 2020 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9_TA(2020)0251

Ustanowienie unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 7 października 2020 r. w sprawie ustanowienia unijnego mechanizmu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych (2020/2072(INI))

(2021/C 395/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 295 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając w szczególności art. 2, art. 3 ust. 1, art. 3 ust. 3 akapit drugi, art. 4 ust. 3 oraz art. 5, 6, 7 i 11 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając artykuły Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej dotyczące poszanowania, ochrony i propagowania demokracji, praworządności i praw podstawowych w Unii, w tym art. 70, 258, 259, 260, 263 i 265,
- uwzględniając Protokół nr 1 w sprawie roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej oraz Protokół nr 2 w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności, załączone do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej,
- uwzględniając kryteria kopenhaskie oraz ogół prawodawstwa Unii (unijny dorobek prawny), które musi stosować kraj kandydujący, jeśli wyraża chęć przystąpienia do Unii Europejskiej,
- uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka,
- uwzględniając traktaty Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczące ochrony praw człowieka i podstawowych wolności oraz zalecenia i sprawozdania z przeprowadzanego przez Organizację Narodów Zjednoczonych powszechnego okresowego przeglądu praw człowieka, a także orzecznictwo organów traktatowych Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz specjalne procedury Rady Praw Człowieka,
- uwzględniając deklarację Organizacji Narodów Zjednoczonych o obrońcach praw człowieka z dnia 8 marca 1999 r.,
- uwzględniając zalecenia i sprawozdania Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych, Przedstawiciela OBWE ds. Wolności Mediów oraz innych organów OBWE,
- uwzględniając Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz Europejską kartę społeczną, orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz Europejskiego Komitetu Praw Społecznych, konwencje, zalecenia, rezolucje i sprawozdania Zgromadzenia Parlamentarnego, Komitetu Ministrów, Komisarza Praw Człowieka, Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji, Komitetu Sterującego ds. Różnorodności, Włączenia i Przeciwdziałania Dyskryminacji, Komisji Weneckiej oraz innych organów Rady Europy,

Środa, 7 października 2020 r.

- uwzględniając Protokół ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską z dnia 23 maja 2007 r.,
- uwzględniając konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji,
- uwzględniając porozumienie ustanawiające Grupę Państw Przeciwko Korupcji,
- uwzględniając listę kontrolną dotyczącą praworządności przyjętą przez Komisję Wenecką na jej 106. sesji plenarnej w dniu 18 marca 2016 r.,
- uwzględniając zestaw narzędzi Rady Europy dla państw członkowskich „Poszanowanie demokracji, praworządności i praw człowieka w kontekście sanitarnego kryzysu COVID-19” z dnia 7 kwietnia 2020 r.,
- uwzględniając sprawozdanie roczne za 2020 r. sporządzone przez organizacje partnerskie Platformy Rady Europy na rzecz ochrony dziennikarstwa i bezpieczeństwa dziennikarzy,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 17 lipca 2019 r. pt. „Umocnienie praworządności w Unii – plan działania” (COM(2019)0343),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 stycznia 2020 r. zawierający program prac Komisji na 2020 r. (COM(2020)0037) oraz dostosowany program prac Komisji z dnia 27 maja 2020 r. (COM(2020)0440),
- uwzględniając unijną tablicę wyników wymiaru sprawiedliwości 2020,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego z dnia 19 czerwca 2019 r. pt. „Dalsze umacnianie praworządności w Unii. Aktualna sytuacja i możliwe kolejne działania”, w której zaproponowano ustanowienie corocznego forum w sprawie praw podstawowych i praworządności,
- uwzględniając sprawozdanie grupy Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ds. praw podstawowych i praworządności z czerwca 2020 r. pt. „National developments from a civil society perspective, 2018–2019” [„Zmiany na szczeblu krajowym z perspektywy społeczeństwa obywatelskiego, lata 2018–2019”],
- uwzględniając sprawozdanie Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej z 2018 r. pt. „Wyzwania stojące przed organizacjami społeczeństwa obywatelskiego działającymi na rzecz praw człowieka w UE”, opublikowane 17 stycznia 2018 r., a także inne sprawozdania i dane agencji,
- uwzględniając sprawozdanie Europejskiego Instytutu ds. Równości Kobiet i Mężczyzn pt. „Pekin + 25: piąty przegląd realizacji pekińskiej platformy działania w państwach członkowskich UE”, opublikowane 5 marca 2020 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady Unii Europejskiej i państw członkowskich zebranych w Radzie z dnia 16 grudnia 2014 r. o zapewnieniu przestrzegania praworządności,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 października 2016 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w kwestii ustanowienia unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 19 kwietnia 2018 r. w sprawie konieczności ustanowienia instrumentu na rzecz wartości europejskich wspierającego organizacje społeczeństwa obywatelskiego, które propagują wartości podstawowe w Unii Europejskiej na poziomie lokalnym i krajowym ⁽²⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego program „Prawa i Wartości” ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 162.

⁽²⁾ Dz.U. C 390 z 18.11.2019, s. 117.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0407.

Środa, 7 października 2020 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie potrzeby utworzenia kompleksowego mechanizmu UE na rzecz ochrony demokracji, praworządności i praw podstawowych ⁽⁴⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2019 r. w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej w 2017 r. ⁽⁵⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 lutego 2019 r. w sprawie pogorszenia sytuacji w zakresie praw kobiet i równouprawnienia w UE ⁽⁶⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie stanu praworządności i zwalczania korupcji w UE, a zwłaszcza na Malcie i na Słowacji ⁽⁷⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 grudnia 2019 r. w sprawie dyskryminacji osób LGBTI i nawoływania do nienawiści do nich w sferze publicznej, w tym stref wolnych od LGBTI ⁽⁸⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie praw człowieka i demokracji na świecie oraz polityki Unii Europejskiej w tym zakresie – sprawozdanie roczne za rok 2018 ⁽⁹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 stycznia 2020 r. w sprawie trwających wysłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając wspólne zalecenia organizacji społeczeństwa obywatelskiego pt. „Od planu działania do śladu – ochrona wolności i pluralizmu mediów dzięki europejskiemu mechanizmowi ochrony praworządności” z kwietnia 2020 r.
 - uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Sieci Krajowych Instytucji Praw Człowieka pt. „Praworządność w Unii Europejskiej” z 11 maja 2020 r.,
 - uwzględniając przekazanie informacji Komisji Europejskiej przez grupę roboczą ds. wewnętrznej polityki UE w zakresie praw człowieka Sieci Współpracy na rzecz Praw Człowieka i Demokracji z dnia 4 maja 2020 r. w ramach konsultacji z zainteresowanymi stronami w sprawie sprawozdania na temat praworządności,
 - uwzględniając swoją ocenę europejskiej wartości dodanej towarzyszącą sprawozdaniu z inicjatywy w kwestiach ustawodawczych w sprawie unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych z października 2016 r.,
 - uwzględniając ocenę wstępną Parlamentu w sprawie europejskiej wartości dodanej unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych z kwietnia 2020 r.,
 - uwzględniając art. 46, 54 i 148 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie Komisji Prawnej oraz Komisji Spraw Konstytucyjnych,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (A9-0170/2020),
- A. mając na uwadze, że Unia opiera się na takich wartościach, jak poszanowanie godności osoby ludzkiej, wolność, demokracja, równość, praworządność i prawa człowieka, w tym prawa osób należących do mniejszości, co znajduje wyraz w art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE); mając na uwadze, że te wartości są wspólne państwom członkowskim i dobrowolnie przyjęte przez wszystkie państwa członkowskie; mając na uwadze, że demokracja, praworządność i prawa podstawowe to wartości, które wzajemnie się wzmacniają;

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0456.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0032.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0111.

⁽⁷⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0328.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0101.

⁽⁹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0007.

⁽¹⁰⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0014.

⁽¹¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0054.

Środa, 7 października 2020 r.

- B. mając na uwadze, że UE zapisała w swoich kryteriach przystąpienia, iż członkostwo w Unii wymaga od państwa kandydującego osiągnięcia stabilności instytucji gwarantujących demokrację, praworządność, poszanowanie praw człowieka oraz poszanowanie i ochronę mniejszości; wskazuje jednak, że Unii brakuje skutecznych narzędzi do egzekwowania tych kryteriów, gdy dane państwo zostanie już członkiem UE;
- C. mając na uwadze, że w poprzednim dziesięcioleciu w kilku państwach członkowskich doszło do bezczelnych ataków na wartości Unii; mając na uwadze, że Parlament odnosił się wielokrotnie w swoich rezolucjach do tych niepokojących tendencji już od roku 2011, włączając w to uruchomienie w 2018 r. procedury przewidzianej w art. 7 TUE; mając na uwadze, że od 2016 r. Parlament Europejski wzywa do kompleksowego, prewencyjnego i opartego na podstawach naukowych monitorowania w tej dziedzinie za pośrednictwem unijnego mechanizmu dotyczącego demokracji, praworządności i praw podstawowych;
- D. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich nadal nie respektuje się w pełni praw grup szczególnie wrażliwych, do których należą kobiety, osoby niepełnosprawne, Romowie, osoby LGBTI i ludzie starsi, oraz że grupy te nie są w pełni chronione przed nienawiścią i dyskryminacją wbrew wartościom Unii, o których mowa w art. 2 TUE, oraz wbrew prawu do niedyskryminacji, o którym mowa w art. 21 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (karta); mając na uwadze, że środki państw członkowskich podejmowane w odpowiedzi na sytuację kryzysową związaną z pandemią COVID-19 doprowadziły do dalszej presji na prawa podstawowe oraz demokratyczne mechanizmy kontroli i równowagi;
- E. mając na uwadze, że około 10 % obywateli Unii należy do mniejszości narodowej; mając na uwadze, że poszanowanie praw mniejszości stanowi integralną część wartości Unii określonych w art. 2 TUE; mając na uwadze, że mniejszości przyczyniają się do różnorodności kulturowej i językowej Unii; mając na uwadze, że obecnie nie istnieją unijne ramy prawne gwarantujące prawa mniejszości i służące monitorowaniu tych praw;
- F. mając na uwadze, że naruszenia wartości, o których mowa w art. 2 TUE, jeśli są pozostawione bez odpowiedniej reakcji i wyciągnięcia konsekwencji na szczeblu unijnym, osłabiają spójność projektu europejskiego, prawa wszystkich obywateli Unii i wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi;
- G. mając na uwadze, że korupcja poważnie zagraża demokracji, praworządności i sprawiedliwemu traktowaniu wszystkich obywateli;
- H. mając na uwadze, że niezależne dziennikarstwo i dostęp do pluralistycznych informacji stanowią kluczowe filary demokracji; mając na uwadze, że nie zmierzono się w sposób wystarczająco zdecydowany z niepokojącym stanem wolności i pluralizmu mediów w Unii; mając na uwadze, że społeczeństwo obywatelskie ma zasadnicze znaczenie dla rozwoju każdej demokracji; mając na uwadze, że zmniejszanie przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego przyczynia się do naruszania zasad demokracji, praworządności i praw podstawowych; mając na uwadze, że instytucje Unii powinny utrzymywać otwarty, przejrzysty i regularny dialog ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim na wszystkich szczeblach;
- I. mając na uwadze, że niezależność, jakość i skuteczność krajowych systemów sądownictwa mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia efektywnego wymiaru sprawiedliwości; mając na uwadze, że dostępność pomocy prawnej i wysokość opłat sądowych mogą mieć istotny wpływ na dostęp do wymiaru sprawiedliwości; mając na uwadze, że karta ma taką samą moc prawną jak traktaty; mając na uwadze, że zgodnie z wytycznymi Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej karta jest stosowana przez organy sądowe państw członkowskich jedynie przy wdrażaniu prawodawstwa unijnego, jednak dla wspierania wspólnej kultury prawnej, sądowej i w zakresie praworządności ważne jest, aby prawa zapisane w karcie były zawsze uwzględniane;
- J. mając na uwadze, że w dniu 30 września 2020 r. Komisja opublikowała roczne sprawozdanie na temat praworządności za 2020 r. (COM(2020)0580), a następnie odnowioną strategię wdrażania Karty praw podstawowych i europejski plan działania na rzecz demokracji;
- K. mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, po jego przyjęciu, stałoby się niezbędnym narzędziem ochrony praworządności w Unii;
- L. mając na uwadze, że każdy mechanizm monitorowania musi ściśle angażować zainteresowane strony działające na rzecz ochrony i propagowania demokracji, praworządności i praw podstawowych, w tym społeczeństwo obywatelskie, Radę Europy i organy ONZ, Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej, krajowe instytucje praw człowieka, właściwe władze i stowarzyszenia branżowe wspierające sądownictwo w niezależnym wymierzaniu sprawiedliwości; mając na uwadze, że w związku z tym społeczeństwo obywatelskie potrzebuje niezbędnego finansowania ze środków unijnych, w szczególności za pośrednictwem programów „Wymiar sprawiedliwości” oraz „Obywatele, równość, prawa i wartości”;

Środa, 7 października 2020 r.

- M. mając na uwadze, że istnieje konieczność wzmocnienia i usprawnienia istniejących mechanizmów oraz opracowania skutecznego mechanizmu w celu zapewnienia, by zasady i wartości zapisane w traktatach były przestrzegane w całej Unii;
- N. mając na uwadze, że Parlament, Komisja i Rada (trzy instytucje) ponoszą wspólną odpowiedzialność polityczną za poszanowanie wartości Unii, a to w granicach uprawnień przyznanych im na mocy traktatów; mając na uwadze, że porozumienie międzyinstytucjonalne oparte na art. 295 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) zapewniłoby niezbędne ustalenia w celu ułatwienia współpracy tych trzech instytucji w tym zakresie; mając na uwadze, że zgodnie z art. 295 TFUE każda z tych trzech instytucji może zaproponować takie porozumienie;
1. podkreśla pilną potrzebę opracowania przez Unię solidnego, kompleksowego i pozytywnego programu działań na rzecz skutecznej ochrony i umacniania demokracji, praworządności i praw podstawowych dla wszystkich swoich obywateli; podkreśla, że Unia musi pozostać orędownikiem wolności i sprawiedliwości w Europie i na świecie;
 2. ostrzega, że Unia stoi w obliczu bezprecedensowego i nasilającego się kryzysu wartości leżących u jej podstaw, który zagraża jej długofalowemu przetrwaniu jako demokratycznego projektu pokojowego; jest poważnie zaniepokojony wzrostem i utrwalaniem tendencji autokratycznych i nieliberalnych, pogłębianych dodatkowo przez pandemię COVID-19 i recesję gospodarczą, a także przez korupcję, dezinformację i zawłaszczanie państwa w kilku państwach członkowskich; podkreśla zagrożenia, jakie ta tendencja stwarza dla spójności porządku prawnego Unii, ochrony podstawowych praw wszystkich jej obywateli, funkcjonowania jej jednolitego rynku, skuteczności jej wspólnych dziedzin polityki i jej wiarygodności na arenie międzynarodowej;
 3. przypomina, że Unia jest nadal strukturalnie słabo przygotowana do radzenia sobie z naruszaniem standardów demokratycznych, praw podstawowych i praworządności oraz z pogarszaniem się sytuacji w państwach członkowskich; wyraża ubolewanie z powodu niezdolności Rady do poczynienia znaczących postępów w egzekwowaniu wartości Unii w ramach trwających procedur przewidzianych w art. 7 TUE; zauważa, że brak skutecznego stosowania przez Radę art. 7 TUE w rzeczywistości umożliwia dalsze odchodzenie od wartości, o których mowa w art. 2 TUE; z niepokojem zauważa niespójny charakter zestawu narzędzi Unii w tej dziedzinie oraz apeluje o jego powszechne stosowanie i należyte egzekwowanie;
 4. z zadowoleniem przyjmuje prace Komisji nad jej rocznym sprawozdaniem na temat praworządności; z zadowoleniem przyjmuje, że zagadnienia korupcji i wolności mediów stanowią elementy rocznego sprawozdania oceniającego; zauważa jednak, że nie obejmuje ono dziedzin demokracji i praw podstawowych; wyraża w szczególności ubolewanie, że roczna procedura oceny nie obejmuje kwestii wolności zrzeszania się oraz kurczącej się przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla z niepokojem, że w niektórych państwach członkowskich nadal nie respektuje się w pełni praw grup szczególnie wrażliwych, w tym kobiet, osób niepełnosprawnych, Romów, osób LGBTI i ludzi starszych, oraz że grupy te nie są w pełni chronione przed nienawiścią i dyskryminacją wbrew unijnym wartościom, o których mowa w art. 2 TUE; przypomina, że Parlament wielokrotnie wzywał do ustanowienia mechanizmu monitorowania obejmującego pełen zakres art. 2 TUE; ponownie podkreśla potrzebę stworzenia opartego na podstawach naukowych i obiektywnego mechanizmu monitorowania, zapisanego w akcie prawnym wiążącym wszystkie trzy instytucje z przejrzystym i uregulowanym procesem i z jasno określonymi obowiązkami, tak aby ochrona i propagowanie wszystkich wartości unijnych zyskały stały i widoczny charakter jako część agendy Unii;
 5. proponuje ustanowienie mechanizmu UE na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych („mechanizm”), opartego na wniosku Parlamentu z 2016 r. i rocznym sprawozdaniu Komisji w sprawie praworządności, który miałby być regulowany porozumieniem międzyinstytucjonalnym między trzema instytucjami oraz składać z rocznego cyklu monitorowania wartości Unii, obejmować wszystkie aspekty art. 2 TUE i być stosowanym w sposób jednakowy, obiektywny i sprawiedliwy wobec wszystkich państw członkowskich przy jednoczesnym poszanowaniu zasad pomocniczości i proporcjonalności;
 6. podkreśla, że roczny cykl monitorowania musi zawierać jasne zalecenia dla poszczególnych krajów, wraz z harmonogramem i celami w zakresie wdrożenia, które należy uwzględnić w kolejnych sprawozdaniach rocznych lub pilnych; podkreśla, że niewdrożenie tych zaleceń musi być powiązane z konkretnymi środkami unijnymi, w tym z procedurami przewidzianymi w art. 7 TUE, postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz z obowiązującymi warunkami budżetowymi; zwraca uwagę, że celem zaleceń powinno być nie tylko eliminowanie naruszeń, lecz również propagowanie strategii politycznych umożliwiających obywatelom korzystanie z unijnych praw i wartości;
 7. wskazuje, że mechanizm powinien konsolidować i zastępować istniejące instrumenty, aby uniknąć powielania, w szczególności roczne sprawozdanie Komisji na temat praworządności, ramy Komisji na rzecz praworządności, roczną sprawozdawczość Komisji na temat stosowania karty, dialog Rady na temat praworządności oraz mechanizm współpracy i weryfikacji, a jednocześnie poprawiać komplementarność i spójność z innymi dostępnymi narzędziami, w tym

Środa, 7 października 2020 r.

procedurami na mocy art. 7 TUE, postępowaniami w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego oraz obowiązującymi warunkami budżetowymi; uważa, że trzy instytucje powinny wykorzystać ustalenia z rocznego cyklu monitorowania w swojej ocenie do celów uruchomienia art. 7 TUE i obowiązujących warunków budżetowych; podkreśla konieczność respektowania ról oraz prerogatyw wszystkich trzech instytucji;

8. podkreśla, że niezależność sądownictwa stanowi nieodłączny element procesu decyzyjnego sądów i jest wymogiem wynikającym z zasady skutecznej ochrony prawnej, o której mowa w art. 19 TUE; jest zaniepokojony, że niedawne ataki na praworządność polegały głównie na próbach zagrożenia niezależności sądów, a także podkreśla, iż każdy sąd krajowy jest również sądem europejskim; wzywa Komisję do wykorzystania wszystkich instrumentów, jakimi dysponuje, przeciwko próbom zagrażania przez rządy państw członkowskich niezależności sądów krajowych, oraz do niezwłocznego informowania Parlamentu o każdej takiej sytuacji;

9. przypomina, że przystąpienie Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności stanowi zobowiązanie traktatowe na mocy art. 6 ust. 2 TUE; ponownie podkreśla potrzebę szybkiego zakończenia procesu akcesyjnego, aby zapewnić spójne ramy ochrony praw człowieka w całej Europie i jeszcze bardziej wzmocnić ochronę podstawowych praw i wolności w Unii; wzywa zatem Komisję do nasilenia starań na rzecz pełnego wdrożenia traktatów i zakończenia procesu akcesyjnego bez zbędnej zwłoki;

10. przypomina o nieodzownej roli jaką ma odgrywać społeczeństwo obywatelskie, krajowe instytucje praw człowieka, organy ds. równości i inne właściwe podmioty na wszystkich etapach rocznego cyklu monitorowania, od wnoszenia wkładu do ułatwiania wdrożenia i monitorowania; podkreśla potrzebę zapewnienia obrońcom praw człowieka i podmiotom zgłaszającym ochrony zarówno na szczeblu krajowym, jak i unijnym, w tym w razie konieczności przed nadużyciami w ramach działań sądowych, a także odpowiedniego finansowania na wszystkich szczeblach; wzywa w związku z tym do opracowania statutu europejskich stowarzyszeń transgranicznych i organizacji nienastawionych na zysk po przeprowadzeniu dogłębnej oceny skutków; podkreśla wkład sygnalistów w ochronę praworządności i walkę z korupcją; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania transpozycji i stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii⁽¹²⁾; zwraca uwagę, że status akredytacyjny krajowych instytucji praw człowieka i przestrzeń dla społeczeństwa obywatelskiego mogą same w sobie służyć jako wskaźniki do celów oceny; zachęca parlamenty narodowe do prowadzenia publicznych debat i zajmowania stanowisk w sprawie wyników cyklu monitorowania; podkreśla, że szkolenie kadr wymiaru sprawiedliwości ma zasadnicze znaczenie dla właściwego wdrożenia i stosowania prawa Unii, a tym samym dla wzmocnienia wspólnej kultury prawnej w całej Unii; uważa, że przygotowywana europejska strategia szkolenia kadr wymiaru sprawiedliwości musi kłaść dodatkowy nacisk na promowanie praworządności i niezależności sądów oraz obejmować szkolenia w zakresie umiejętności i kwestii pozaprawnych, tak aby sędziowie byli lepiej przygotowani do radzenia sobie z nadmierną presją; zachęca Komisję i państwa członkowskie do dalszego wspierania i ułatwiania dialogu między sądami a prawnikami praktykami przez sprzyjanie regularnej wymianie informacji i najlepszych praktyk w celu wzmocnienia i rozwoju unijnej przestrzeni sprawiedliwości opartej na demokracji, praworządności i prawach podstawowych; podkreśla potrzebę zapewnienia odpowiedniego finansowania programów sektorowych „Wymiar sprawiedliwości” oraz „Obywatele, równość, prawa i wartości” w przyszłych wieloletnich ramach finansowych, ponieważ programy te mają na celu ochronę i promowanie wartości Unii, rozwój unijnego obszaru wymiaru sprawiedliwości opartego na praworządności oraz wspieranie społeczeństwa obywatelskiego;

11. nawiązuje do komplementarności, jaka powinna istnieć między unijną tablicą wyników wymiaru sprawiedliwości, która umożliwi porównanie systemów wymiaru sprawiedliwości państw członkowskich, a mechanizmem; zauważa, że zgodnie z unijną tablicą wyników wymiaru sprawiedliwości z 2020 r. nadal istnieją znaczne różnice między państwami członkowskimi w odniesieniu do liczby spraw w toku, w niektórych państwach członkowskich wzrosła liczba zaległych spraw, nie wszystkie państwa członkowskie oferują szkolenia w zakresie umiejętności ICT mające na celu dostosowanie się do cyfryzacji i ułatwienie dostępu do wymiaru sprawiedliwości, z biegiem lat w niektórych państwach członkowskich pomoc prawna stała się mniej dostępna, a w systemach sądowych większości państw członkowskich nie zapewniono jeszcze równości płci;

12. potwierdza rolę Parlamentu, zgodnie z art. 7 TUE, w monitorowaniu zgodności z wartościami Unii; ponawia apel o umożliwienie Parlamentowi przedstawienia Radzie uzasadnionego wniosku oraz udziału w wysłuchaniach na podstawie art. 7, jeżeli to Parlament wszczął procedurę, z poszanowaniem prerogatyw każdej z trzech instytucji i zasady lojalnej współpracy; wzywa Radę do regularnego informowania Parlamentu, ścisłego angażowania go i przejrzystej współpracy; uważa, że mechanizm ten, wzmocniony porozumieniem międzyinstytucjonalnym, zapewni niezbędne ramy dla lepszej koordynacji;

⁽¹²⁾ Dz.U. L 305 z 26.11.2019, s. 17.

Środa, 7 października 2020 r.

13. jest zdania, że w perspektywie długoterminowej wzmocnienie zdolności Unii do propagowania i obrony jej nadrzędnych wartości konstytucyjnych może wymagać zmiany traktatu; oczekuje na refleksję i wnioski konferencji na temat przyszłości Europy w tym zakresie; podkreśla, że należy zwiększyć skuteczność procedury przewidzianej w art. 7 TUE poprzez zmianę większości niezbędnej do podjęcia działania i wzmocnienie mechanizmu sankcji; zachęca konferencję w sprawie przyszłości Europy do rozważenia wzmocnienia roli Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ochronie podstawowych wartości Unii; wzywa do przeglądu rozporządzenia Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiającego Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej⁽¹³⁾, po przeprowadzeniu dogłębnej oceny skutków, w celu wzmocnienia i rozszerzenia jej mandatu na wszystkie wartości, o których mowa w art. 2 TUE;

14. wyraża głębokie przekonanie, że zajęcie się kryzysem wartości Unii, w tym poprzez proponowany mechanizm, jest warunkiem wstępnym przywrócenia wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi, co pozwoli Unii jako całości na podtrzymanie i wspieranie wszystkich wspólnych polityk;

15. wyraża ubolewanie, że w swoich konkluzjach z dnia 21 lipca 2020 r. Rada Europejska osłabiła zaproponowany przez Komisję mechanizm warunkowości budżetowej; ponawia swój apel o dopilnowanie, by systemowych naruszeń wartości, o których mowa w art. 2 TUE, nie dało się pogodzić z finansowaniem ze środków unijnych; podkreśla, że w celu ochrony budżetu unijnego konieczne jest zastosowanie odwróconej kwalifikowanej większości, bez której skuteczność nowego mechanizmu warunkowości budżetowej byłaby zagrożona; wymaga, aby stosowaniu warunkowości budżetowej towarzyszyły środki, których celem jest łagodzenie wszelkiego potencjalnego wpływu na indywidualnych beneficjentów funduszy unijnych, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że mechanizmu warunkowości budżetowej nie można zastąpić jedynie proponowanym rocznym cyklem monitorowania; wzywa Radę Europejską do wywiązania się z obietnicy złożonej w deklaracji z Sybinu 9 maja 2019 r., dotyczącej ochrony demokracji i praworządności;

16. wzywa Komisję i Radę do niezwłocznego rozpoczęcia negocjacji z Parlamentem w sprawie porozumienia międzyinstytucjonalnego zgodnie z art. 295 TFUE; uważa, że wniosek zawarty w załączniku do niniejszego projektu rezolucji stanowi odpowiednią podstawę dla takich negocjacji;

17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji oraz wniosku zawartego w załączniku Komisji i Radzie.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1.

Środa, 7 października 2020 r.

ZAŁĄCZNIK DO REZOLUCJI:

Wniosek dotyczący porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie wzmocnienia wartości Unii

PARLAMENT EUROPEJSKI, RADA UNII EUROPEJSKIEJ I KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 295,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z art. 2 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) Unia opiera się na wartościach poszanowania godności osoby ludzkiej, wolności, demokracji, równości, państwa prawnego, jak również poszanowania praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości („wartości Unii”).
- (2) Zgodnie z art. 49 TUE poszanowanie wartości Unii i zobowiązanie do ich wspierania jest podstawowym warunkiem członkostwa w Unii. Zgodnie z art. 7 TUE istnienie poważnego i trwałego naruszenia wartości Unii przez państwo członkowskie może prowadzić do zawieszenia prawa głosu przedstawiciela rządu tego państwa członkowskiego w Radzie. Poszanowanie wartości Unii stanowi podstawę wysokiego poziomu zaufania i wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi.
- (3) Parlament Europejski, Rada i Komisja („trzy instytucje”) uznają znaczenie poszanowania wartości Unii. Poszanowanie wartości Unii jest niezbędne dla dobrego funkcjonowania Unii i osiągnięcia jej celów określonych w art. 3 TUE. Trzy instytucje zobowiązują się do wzajemnej, szczerzej współpracy w celu propagowania i zapewnienia poszanowania wartości Unii.
- (4) Trzy instytucje uznają potrzebę usprawnienia i wzmocnienia skuteczności istniejących narzędzi mających na celu wspieranie zgodności z wartościami Unii. Należy zatem ustanowić kompleksowy i oparty na dowodach mechanizm międzyinstytucjonalny, zgodny z zasadami pomocniczości i proporcjonalności, w celu poprawy koordynacji między trzema instytucjami i skonsolidowania wcześniej podjętych inicjatyw. Zgodnie z konkluzjami Rady ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych z dnia 6 i 7 czerwca 2013 r. mechanizm taki powinien działać „w sposób przejrzysty, na podstawie obiektywnie zebranych, porównanych i przeanalizowanych danych, w oparciu o równe traktowanie we wszystkich państwach członkowskich”.
- (5) Trzy instytucje przyznają, że roczny cykl monitorowania wartości Unii jest niezbędny do wzmocnienia propagowania i poszanowania wartości Unii. Roczny cykl monitorowania powinien być kompleksowy, obiektywny, bezstronny, oparty na podstawach naukowych i stosowany w sposób równy i sprawiedliwy do wszystkich państw członkowskich. Podstawowym celem rocznego cyklu monitorowania powinno być zapobieganie naruszeniom wartości Unii i ich nieprzestrzeganiu oraz podkreślanie pozytywnych zmian i wymiana najlepszych praktyk, przy jednoczesnym zapewnieniu wspólnej podstawy dla innych działań trzech instytucji. Trzy instytucje zgadzają się również wykorzystać niniejsze porozumienie międzyinstytucjonalne do zintegrowania istniejących instrumentów i inicjatyw związanych z promowaniem i poszanowaniem wartości Unii, w szczególności rocznego sprawozdania Komisji na temat praworządności, dorocznego dialogu Rady na temat praworządności oraz ram Komisji na rzecz praworządności, aby uniknąć powielania działań i zwiększyć ogólną skuteczność.
- (6) Roczny cykl monitorowania powinien składać się z etapu przygotowawczego, publikacji rocznego sprawozdania monitorującego na temat zgodności z wartościami Unii, w tym zaleceń dla poszczególnych krajów, oraz etapu działań następczych obejmującego wdrożenie zaleceń. Roczny cykl monitorowania powinien być prowadzony w duchu przejrzystości i otwartości, przy zaangażowaniu obywateli i społeczeństwa obywatelskiego, i chroniony przed dezinformacją.
- (7) Trzy instytucje podzielają pogląd, że roczny cykl monitorowania powinien zastąpić decyzje Komisji 2006/928/WE ⁽¹⁾ i 2006/929/WE ⁽²⁾ oraz realizować, między innymi, cele tych decyzji. Niniejsze porozumienie międzyinstytucjonalne pozostaje bez uszczerbku dla Aktu przystąpienia z 2005 r., w szczególności jego art. 37 i 38.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu współpracy i weryfikacji postępów Rumunii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją (Dz.U. L 354 z 14.12.2006, s. 56).

⁽²⁾ Decyzja Komisji z dnia 13 grudnia 2006 r. w sprawie ustanowienia mechanizmu współpracy i weryfikacji postępów Bułgarii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną (Dz.U. L 354 z 14.12.2006, s. 58).

Środa, 7 października 2020 r.

- (8) Roczny cykl monitorowania powinien również mieć charakter uzupełniający i być spójny z innymi instrumentami związanymi z promowaniem i wzmacnianiem wartości Unii. W szczególności trzy instytucje zobowiązują się do wykorzystania ustaleń zawartych w rocznych sprawozdaniach monitorujących w swojej ocenie, czy istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia lub istnienia poważnego i trwałego naruszenia wartości Unii przez państwo członkowskie w kontekście art. 7 TUE. Podobnie Komisja zobowiązała się do wykorzystania ustaleń zawartych w rocznym sprawozdaniu monitorującym w ramach swojej oceny, czy należy wszcząć postępowanie w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i czy w państwach członkowskich występują uogólnione braki w zakresie praworządności, zgodnie z art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/xxxx⁽³⁾. Trzy instytucje zgadzają się, że roczne sprawozdania monitorujące powinny w sposób bardziej ogólny określać kierunek ich działań w odniesieniu do wartości Unii.
- (9) Zgodnie z art. 295 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) niniejsze porozumienie międzyinstytucjonalne określa ustalenia dotyczące jedynie ułatwiania współpracy między Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, a zgodnie z art. 13 ust. 2 TUE instytucje te działają w granicach uprawnień przyznanych im na mocy traktatów oraz zgodnie z procedurami, na warunkach i w celach w nich określonych. Niniejsze porozumienie międzyinstytucjonalne nie ma wpływu na prerogatywy Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie oficjalnej wykładni prawa Unii,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

I. CELE

1. Trzy instytucje niniejszym postanawiają propagować i wzmacniać poszanowanie podstawowych wartości Unii, zgodnie z art. 2 TUE, poprzez koordynację działań i współpracę.

II. ROCZNY CYKL MONITOROWANIA

2. Trzy instytucje zgadzają się na zorganizowanie w ramach lojalnej i wzajemnej współpracy rocznego cyklu monitorowania wartości Unii, obejmującego kwestie i najlepsze praktyki we wszystkich obszarach wartości Unii. Roczny cykl monitorowania składa się z etapu przygotowawczego, publikacji rocznego sprawozdania monitorującego wartości Unii („sprawozdanie roczne”) zawierającego zalecenia oraz etapu działań następczych.
3. Trzy instytucje postanawiają ustanowić stałą międzyinstytucjonalną grupę roboczą ds. wartości Unii („grupa robocza”). Grupa robocza ułatwia koordynację i współpracę między trzema instytucjami w ramach rocznego cyklu monitorowania. Grupa robocza okresowo informuje opinię publiczną o swojej pracy.
4. Zespół niezależnych ekspertów doradza grupie roboczej i trzem instytucjom. We współpracy z Agencją Praw Podstawowych Unii Europejskiej zespół niezależnych ekspertów w sposób bezstronny określa główne pozytywne i negatywne zmiany w każdym państwie członkowskim i przyczynia się do opracowania metodologii sprawozdania rocznego. Trzy instytucje mogą konsultować się z zespołem na każdym etapie rocznego cyklu monitorowania.

Faza przygotowawcza

5. Co roku Komisja organizuje ukierunkowane konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu zebrania informacji na potrzeby sprawozdania rocznego. Konsultacje z zainteresowanymi stronami odbywają się w pierwszym kwartale każdego roku. Konsultacje są przejrzyste i opierają się na jasnej i rygorystycznej metodologii przyjętej przez grupę roboczą. W każdym przypadku metodologia ta obejmuje w odpowiedniej formie punkty odniesienia, takie jak te wskazane w załącznikach do decyzji Komisji 2006/928/WE i 2006/929/WE.
6. Konsultacje z zainteresowanymi stronami umożliwiają organizacjom społeczeństwa obywatelskiego, krajowym instytucjom praw człowieka i organom ds. równości, samorządom i sieciom zawodowym, organom Rady Europy i innym organizacjom międzynarodowym, instytucjom, organom, urzędom i agencjom Unii oraz państwu członkowskim, w tym właściwym władzom krajowym, wniesienie wkładu do sprawozdania rocznego. Komisja włącza informacje przekazane przez zainteresowane strony do sprawozdania rocznego. Przed opublikowaniem sprawozdania rocznego Komisja publikuje na swojej stronie internetowej wkład zainteresowanych stron w konsultacje.

⁽³⁾ [zamiast xxxx wstawić ostateczny numer 2018/136(COD) w tekście (również w ust. 16, 19 oraz 25) i w przypisie oraz właściwe odniesienie do Dz.U. w przypisie] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) .../... w sprawie ochrony budżetu Unii w przypadku uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwach członkowskich, Dz.U. C ... z ..., s. ...

Środa, 7 października 2020 r.

7. Podczas przygotowywania sprawozdania rocznego Komisja korzysta ze wszystkich informacji, którymi dysponuje, w oparciu o jasną i rygorystyczną metodologię uzgodnioną przez grupę roboczą. Szczególnie istotne w tym względzie są sprawozdania i dane Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej oraz innych unijnych organów, urzędów i agencji, Rady Europy, w tym Komisji Weneckiej i Grupy Państw Przeciwko Korupcji, oraz innych organizacji międzynarodowych, które opracowują odpowiednie badania i oceny. W przypadku gdy sprawozdanie roczne sporządzone przez Komisję odbiega od ustaleń zespołu niezależnych ekspertów, Parlament Europejski i Rada mogą zwrócić się do Komisji o wyjaśnienie grupie roboczej przyczyn takiego stanu rzeczy.
8. Wyznaczeni przedstawiciele którejkolwiek z trzech instytucji, po konsultacjach w ramach grupy roboczej, mają możliwość przeprowadzenia wizyt rozpoznawczych w państwach członkowskich w celu uzyskania dodatkowych informacji i wyjaśnienia stanu wartości unijnych w danych państwach członkowskich. Komisja włącza te ustalenia do sprawozdania rocznego.
9. Komisja regularnie informuje grupę roboczą o postępach poczynionych podczas całego etapu przygotowawczego.

Sprawozdanie roczne i zalecenia

10. Komisja sporządza projekt sprawozdania rocznego w oparciu o informacje zebrane na etapie przygotowawczym. Sprawozdanie roczne powinno obejmować zarówno pozytywne, jak i negatywne zmiany związane z wartościami Unii w państwach członkowskich. Sprawozdanie roczne powinno być bezstronne, oparte na obiektywnie zebranych dowodach i respektować równość traktowania wszystkich państw członkowskich. Poziom szczegółowości sprawozdania powinien odzwierciedlać powagę danej sytuacji. Sprawozdanie roczne zawiera część poświęconą postępowaniu w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego w odniesieniu do wartości Unii.
11. Sprawozdanie roczne zawiera zalecenia dla każdego z państw członkowskich w celu wzmocnienia propagowania i ochrony wartości Unii. Zalecenia określają konkretne cele i ramy czasowe realizacji oraz należyte uwzględniają wszelkie zastrzeżenia wyrażone w uzasadnionych wnioskach przyjętych na mocy art. 7 ust. 1 TUE. W zaleceniach uwzględnia się różnorodność systemów politycznych i prawnych państw członkowskich. Realizacja zaleceń podlega ocenie w kolejnych sprawozdaniach rocznych lub, w stosownych przypadkach, w pilnych sprawozdaniach.
12. Sprawozdanie roczne wraz z zaleceniami jest publikowane we wrześniu każdego roku. Data publikacji jest koordynowana przez trzy instytucje w ramach grupy roboczej. Przed jego opublikowaniem, Komisja przedstawia projekt sprawozdania rocznego grupie roboczej.

Działania następcze

13. Nie później niż dwa miesiące od daty publikacji sprawozdania rocznego Parlament Europejski i Rada omawiają jego treść. Przebieg dyskusji podaje się do wiadomości publicznej. Parlament i Rada przyjmują stanowiska w sprawie sprawozdania rocznego w drodze rezolucji i konkluzji. W ramach działań następczych przedmiotem rozważań i oceny Parlamentu Europejskiego i Rady jest zakres, w jakim państwa członkowskie wdrożyły poprzednie zalecenia, w tym wdrożenie stosownych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Trzy instytucje korzystają ze swoich traktatowych uprawnień, aby wnieść wkład w skuteczne działania następcze. Trzy instytucje dokładają starań, aby w odpowiednim czasie propagować debatę nad sprawozdaniem rocznym w państwach członkowskich, w szczególności w parlamentach krajowych.
14. Na podstawie ustaleń zawartych w sprawozdaniu rocznym Komisja podejmuje, z własnej inicjatywy lub na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Rady, dialog z jednym lub kilkoma państwami członkowskimi, w tym z właściwymi władzami, w celu ułatwienia realizacji zaleceń. Komisja regularnie składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdania z postępów tego dialogu. Komisja może w każdej chwili, w tym na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego, udzielić państwom członkowskim pomocy technicznej poprzez różne działania. Parlament Europejski organizuje, we współpracy z parlamentami krajowymi, debatę międzyparlamentarną na temat ustaleń zawartych w sprawozdaniu rocznym.
15. Trzy instytucje uwzględniają ustalenia zawarte w sprawozdaniu rocznym podczas prac nad określeniem priorytetów w zakresie finansowania. Podczas opracowywania stosownych rocznych programów prac dotyczących wydatkowania środków unijnych w ramach zarządzania dzielonego lub bezpośredniego Komisja powinna uwzględnić w szczególności ukierunkowane wsparcie dla podmiotów krajowych, takich jak organizacje społeczeństwa obywatelskiego i mediów, które przyczyniają się do propagowania i ochrony wartości Unii.
16. Bez uszczerbku dla uprawnień Komisji na mocy art. 258 TFUE i art. 5 rozporządzenia (UE) 2020/xxxx oraz prawa jednej trzeciej państw członkowskich, Parlamentu Europejskiego i Komisji do przedłożenia Radzie uzasadnionego wniosku zgodnie z art. 7 ust. 1 TUE, trzy instytucje uzgadniają, że sprawozdania roczne powinny określać kierunek ich działań w odniesieniu do wartości Unii.

Środa, 7 października 2020 r.

17. Parlament Europejski i Rada mogą zwrócić się do Komisji o przygotowanie dodatkowych wytycznych i wskaźników w celu rozwiązywania istotnych kwestii horyzontalnych, które pojawiają się w związku z rocznym cyklem monitorowania.

Pilne sprawozdanie

18. Jeżeli sytuacja w jednym lub kilku państwach członkowskich niesie ze sobą nieuchronne i poważne szkody dla wartości Unii, Komisja może, z własnej inicjatywy lub na wniosek Parlamentu Europejskiego lub Rady, sporządzić pilne sprawozdanie z sytuacji. Komisja przygotowuje sprawozdanie w konsultacji z grupą roboczą. Komisja niezwłocznie sporządza pilne sprawozdanie i podaje je do wiadomości publicznej nie później niż dwa miesiące po złożeniu wniosku przez Parlament Europejski lub Radę. Ustalenia zawarte w pilnym sprawozdaniu zostają włączone do kolejnego sprawozdania rocznego. Pilne sprawozdanie może określać zalecenia mające na celu zaradzenie bezpośredniemu zagrożeniu dla wartości Unii.

III. KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI INSTRUMENTAMI

19. Trzy instytucje uznają komplementarny charakter rocznego cyklu monitorowania i innych mechanizmów ochrony i propagowania wartości Unii, w szczególności procedury ustanowionej w art. 7 TUE, postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego i rozporządzenia (UE) 2020/xxxx. Trzy instytucje zobowiązują się do uwzględniania celów niniejszego porozumienia międzyinstytucjonalnego w politykach Unii.

20. W przypadku stwierdzenia w sprawozdaniu rocznym uchybień systemowych w odniesieniu do jednej lub kilku wartości Unii, trzy instytucje zobowiązują się do niezwłocznego podjęcia odpowiednich działań w granicach swoich odpowiednich uprawnień przyznanych im na mocy traktatów. Trzy instytucje uzgadniają, że ustalenia zawarte w sprawozdaniu rocznym stanowią podstawę do podjęcia decyzji o uruchomieniu procedury przewidzianej w art. 7 TUE i wszczęcia postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Trzy instytucje rozważają, między innymi, czy polityki Unii wymagające wysokiego poziomu wzajemnego zaufania mogą zostać utrzymane w świetle uchybień systemowych wskazanych w sprawozdaniu rocznym.

21. Roczny cykl monitorowania ustanowiony w niniejszym porozumieniu zastępuje mechanizm współpracy i weryfikacji postępów Rumunii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją, ustanowiony decyzją Komisji 2006/928/WE, oraz mechanizm współpracy i weryfikacji postępów Bułgarii w realizacji określonych założeń w zakresie reformy systemu sądownictwa oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, ustanowiony decyzją Komisji 2006/929/WE, i spełnia, między innymi, cele określone w tych decyzjach. Komisja zobowiązuje się zatem do uchylecia tych decyzji w odpowiednim czasie.

Wspólne uzgodnienia dotyczące art. 7 TUE

22. Trzy instytucje zobowiązują się do wykorzystania ustaleń zawartych w rocznym sprawozdaniu w swojej ocenie, czy istnieje wyraźne ryzyko poważnego naruszenia lub istnienia poważnego i trwałego naruszenia wartości Unii przez państwo członkowskie w kontekście art. 7 TUE.

23. W celu zwiększenia przejrzystości i skuteczności procedury ustanowionej w art. 7 TUE trzy instytucje zgadzają się zapewnić, aby instytucja inicjująca wniosek na mocy art. 7 ust. 1 TUE mogła przedstawić ten wniosek w Radzie i była w pełni informowana i angażowana na wszystkich etapach procedury. Trzy instytucje postanawiają regularnie konsultować się ze sobą w ramach grupy roboczej w sprawie istniejących i potencjalnych procedur wszczętych na mocy art. 7 TUE.

24. Trzy instytucje zgadzają się ustanowić szczegółowe warunki zwiększenia skuteczności procedury ustanowionej w art. 7 TUE. Takie nowe warunki mogą obejmować regularny harmonogram wysłuchań i posiedzeń dotyczących aktualnej sytuacji, zalecenia mające na celu wyeliminowanie zastrzeżeń wyrażonych w uzasadnionym wniosku oraz harmonogram wdrażania.

Wspólne ustalenia dotyczące warunkowości budżetowej

25. Trzy instytucje zobowiązują się do wykorzystania ustaleń zawartych w rocznym sprawozdaniu w swojej ocenie, czy w państwach członkowskich występują uogólnione braki w zakresie praworządności, zgodnie z art. 5 rozporządzenia (UE) 2020/xxxx, a także w każdej innej ocenie do celów istniejących i przyszłych narzędzi budżetowych. W przypadku stwierdzenia w sprawozdaniu rocznym uogólnionych braków w zakresie praworządności w państwie członkowskim, mających wpływ na zasady należytego zarządzania finansami lub na ochronę interesów finansowych Unii, Komisja przesyła do takiego państwa członkowskiego pisemne powiadomienie, zgodnie z art. 5 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2020/xxxx.

Środa, 7 października 2020 r.

IV. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

26. Trzy instytucje podejmują niezbędne kroki w celu zapewnienia środków i zasobów potrzebnych im do właściwego wdrożenia niniejszego porozumienia międzyinstytucjonalnego.
 27. Trzy instytucje wspólnie i stale monitorują wdrażanie niniejszego porozumienia międzyinstytucjonalnego, zarówno na szczeblu politycznym poprzez regularne dyskusje, jak i na szczeblu technicznym na forum grupy roboczej.
 28. Niniejsze porozumienie wchodzi w życie z dniem podpisania.
-